

péry Jánosra, de másokra is. Az idegen zsarnokság — úgy látszik — felbillentett minden erkölcsi egyensúlyt.

Az 50-es éveknek nincs oly irodalmi, szellemi vagy gazdasági eseménye, melyre Angyal könyvében ne találnánk anyagot. A levelekhez írott jegyzetek, melyek közül nem egy egész kis értekezés, a Bach-korszak valóságos lexikonja. A név- és tárgymutató sajnos, nem nagyon könnyíti meg használatát.

Eckhart Ferenc.

Kortsák Jenő: A vasláda. Kortsák regényének olvasása közben meglevenedik képzeletünk előtt a huszonöt-harminc év előtti Józsefváros hosszú, szellős utcáival, földszintes, zsalugáteres házaival, németből magyarrá lett polgáraival, a maga egész kisvárosias életével. Látjuk az utcák rossz kövezetén piacra balagó jó szomszédasszonyokat, a vásárnappal szobája ablakában csibukozó fűszerest, a nagymiséről kiözönlő jómódú és köztiszteletnek örvendő patricius-családokat, a tavaszi napfénytől széppé, barátságossá váló házak mentén hazaszéledő ünneplőruhás polgárleánykákat gavallérisaikkal. Halljuk az egykor népszerű és energikus plébános úr atyáilag nyers zsémbelődését. Sokunknak, akik jól ismertük ezt a régi polgári világot, már ezért is igen kedves olvasmány ez a kis regény. Szeretnők, ha a szerző még részletesebben rajzolná ezt az érdekes s ma már szinte történeti milieut, de hát a regényírónak egyéb gondja is van. Neki mesét is kell szőnie s érdekes alakokat szerepeltetnie mulattatásunkra.

Kortsák az egyszerű környezetbe egyszerű történetet képzel bele. A Józsefváros egyik legtipikusabb utcájában, a Práter-utcában két ház néz farkasszemet egymással s bennük a Gombos István fényes, nagyvárosias üzlete s a Gombos Pál kicsi, sötét grajzleros boltja. A práterutcai Montague és Capulet ellenségek és makacsul pörösködnek egymással, erősen megnehezítve ezzel szegény gyermekeik helyzetét, akik természetesen szeretik egymást. A józsefvárosi Romeo és Julia: Gombos Péter és Annuska szerelme azonban nem végződik olyan tragikusan, mint veronai őseiké, mert ro-

konukban, Katica néniiben hatalmas pártfogójuk akad s a két bőszipapá mégis csak megszeli. Így aztán a regény végén tanui lehetünk a fiatalok fényes esküvőjének, sőt családi boldogságuknak is.

Ezt a kedves, verőfényes történetet érdekesen, fordulatosan és finom humorral meséli el a szerző, kinek egyik erős oldala a jó kompozíció, a mesének ez a célra törekvő, koncentrált vonalvezetése. Másik erős oldala az egyszerű eszközökkel dolgozó, de azért, vagy éppen azért művészi jellemfestés, mellyel néhány alakját élesen tudja képzeletünk elé állítani, főként a nagyobb, modernebb stílusban dolgozó, spekuláló Istvánt, a régimódi kis, de biztos haszonnal megelégedő, nyers és kedélyes Pált, a gorombán energikus és lágy szívű Katica nénit, s a ravasz vénasszonyos diplomáciával és szívóssággal működő Máli nénit, kinek nagy vagyont sejtető, titokzatos vasládája olyan jelentős szerepet játszik a történetben.

Kortsák Jenőnek értékes írói tulajdonságai, melyek ezt a kis regényt s eddigi novelláit irodalmilag jelentősekké teszik, méltán megerősítik bennünk azt a meggyőződést, hogy még sok értékes alkotással fog meglepni bennünket.

Szinnyei Ferenc.

Havas István: Virágénekek. A szerzőnek, ki — mint egyik versében írja — a férfikor delén áll, ez immár hatodik verskötete. Az életkor is, a kötetek száma is utal rá, hogy mind témáiban, mind formáiban megállapodott költői egyéniséggel van dolgunk. A témák nem nagyon változatosak, a formák nem újak, de a szűk körben és kipróbált formában költőnk biztosan mozog s egy pár igen csinos és dallamos megnyilatkozással ajándékozza meg olvasóit. Havas esendes, disztíngvált beszédű költő, kinek ha hevesebb érzések (hazaszeretet) rázzák is meg lelkét: mire érzései költői kifejezésre találnak, édes-bús hangulatokká halkulnak. Jellemző, hogy hazafias fájdalomát nem szárnyaló retorikai szólamokba kiáltja, hanem egy-egy megszállt városunk képét idézi fel s esőndes szemlélődése mindegyiknek életében talál valami biztató jelt, mely a szabadulás vá-